

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง รูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย : การศึกษาแบบเดลฟาย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญปัญหาเด็กเร่ร่อนที่เกี่ยวกับรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยตามเกณฑ์อายุ การศึกษาและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นที่ประจักษ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบการวิจัยครั้งนี้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ และจากประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้วิจัยเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนรวมทั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน จึงได้กรอบในการหารูปแบบของการวิจัยดังกล่าวแล้วในบทที่ 3 และมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก จ.) ที่เป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในประเทศไทย โดยเฉพาะปัญหาเด็กเร่ร่อนได้เป็นผู้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ของการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 93 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญตามหลักการเสนอชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 20 คน (ดูรายชื่อภาคผนวก จ.) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวนี้เป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่อันสำคัญต่อการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้กำหนดกรอบในการศึกษาดังกล่าวแล้วข้างต้น นำมาเป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 (ดูภาคผนวก ข.) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้เสนอความคิดเห็นที่หลายหลาย ซึ่งสามารถรวบรวมวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมี 14 ด้าน คือ

1. หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
2. หลักการทำงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
3. หลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
4. คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
5. ทักษะของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
6. การเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
7. การรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงาน
8. การประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
9. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ
10. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์
11. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ
12. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ
13. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์
14. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มประชากรได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการหรือผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนในหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนกลุ่มตัวอย่างประชากร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 20 คน ซึ่งได้คัดเลือกจากการเสนอชื่อโดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน 5 คน

ที่มีความถี่ซ้ำกันมากกว่า 3 จนได้จำนวนที่ต้องการ

2. ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามตามการศึกษาแบบเดลฟายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด เพื่อใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รอบ แบบสอบถามในรอบที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open ended form) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างกว้างขวางในเรื่องรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยตามเกณฑ์อายุ การศึกษาและสิ่งแวดล้อม (ดูรายละเอียดแบบสอบถามรอบที่ 1 ภาคผนวก ข.) แบบสอบถามรอบที่ 2 สร้างขึ้นโดยวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 รวมถึงการศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ร่วมกับการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้น้ำหนักในเรื่องรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย ตามเกณฑ์อายุการศึกษาและสิ่งแวดล้อม (ดูรายละเอียดแบบสอบถามรอบที่ 2 ภาคผนวก ข.)

แบบสอบถามรอบที่ 3 มีข้อความเดียวกับข้อความในแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ แต่ได้เพิ่มเติมการนำเสนอค่าสถิติอันได้แก่ ค่ามัธยฐาน (median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range) และฐานนิยม(mode) ในแต่ละข้อความของแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ ค่าสถิติดังกล่าวได้จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 การตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ ผู้เชี่ยวชาญจะได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มเป็นรายข้อแล้วยังเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวนคำตอบเดิมในรอบที่ 2 ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือยังคงยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงคำตอบหรือการยืนยันคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้มีผลทำให้คำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในรอบที่ 3 นี้ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของพิสัยระหว่างควอไทล์ จะขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแสดงผลสำหรับคำตอบในแต่ละข้อที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของพิสัยระหว่างควอไทล์นี้ด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 รอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเอง (ดูรายละเอียดแบบสอบถามรอบที่ 3 ภาคผนวก ข.)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดคือแบบสอบถามรอบที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 สเกลในแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 นั้นใช้วิธีวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าสถิติได้แก่ มัธยฐาน (median) พิสัยระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน เป็นรายข้อความในการสรุปรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย โดยนำข้อความคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 มาอ่านค่าเท่านั้น ซึ่งพิจารณาผลการคำนวณข้อความในแต่ละข้อความของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00 ในแต่ละข้อความ เหล่านี้นำมาสรุปรวบรวมในเรื่องรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย ตามเกณฑ์อายุ การศึกษาและสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อความคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 นำมาสรุปรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยตามกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 14 ด้านโดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานไม่เกิน 1.00 ในแต่ละข้อความได้จำนวนทั้งหมด 325 ข้อความซึ่งแต่ละข้อความมีค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากันหรือต่างกัน ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน ในการสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความเห็นด้วยแต่ละด้านที่ค้นพบมีต่อไปนี้

ด้านที่ 1 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

เป็นหลักการทำงานทั่วไป หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี และหลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี(ดูรายละเอียดจากตารางที่ 4-6) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความ

เห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับหลักการงานให้การช่วยเด็กเร่ร่อน ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จำนวน 19 ข้อความจากจำนวนทั้งหมด 23 ข้อความโดยมีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 17 ข้อความและเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ ดังนี้

1.1 หลักการทำงานทั่วไปข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 ข้อความ คือ (1.) การรวบรวมข้อมูลประวัติเด็กเร่ร่อนจะทำให้สะดวกในการช่วยเหลือ (มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) ควรจะให้การช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแก่เด็กที่เริ่มออกเร่ร่อนใหม่ๆ (3.) หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนควรจะพัฒนาความรู้ของพนักงาน (4.) พนักงานควรคำนึงถึงหลักความเป็นจริงในการช่วยเหลือเด็ก (5.) พนักงานต้องเป็นคนดีที่เสมอต้นเสมอปลายกับเด็ก (6.) การทำงานส่วนหนึ่งควรให้การช่วยเหลือครอบครัวด้วย (จาก (2.) - (6.) มีมัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (7.) ควรจะรับฟังเด็กเร่ร่อนได้เล่าถึงตนเองก่อนที่จะขึ้นสิ่งต่างๆ (มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (8.) หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนควรจะสนับสนุนพนักงานในเรื่องคำตอบแทนอย่างเพียงพอ (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (9.) ควรกระจายการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ ควรให้ข้อมูลแก่เด็กเร่ร่อนแล้วให้เด็กตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง (มัธยฐาน = 4.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.28)

1.2 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 ข้อความและเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความจากจำนวนทั้งหมด 5 ข้อความ คือ

(1.) การศึกษาวิชาสามัญควรเตรียมความพร้อมให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น (มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (2.) ควรมีสถานที่และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพัฒนาอารมณ์เด็กเร่ร่อน (มัธยฐาน=4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์=0.98) (3.) ควรเตรียมความพร้อมให้เด็กได้ฝึกทักษะอาชีพที่หลากหลายเพื่อเด็กจะได้เลือกอาชีพที่ชอบต่อไป (มัธยฐาน=4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ =1.01) (4.) ควรพัฒนาอารมณ์ก่อนที่จะให้การช่วยเหลือในด้านอื่นๆ (มัธยฐาน=4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์=1.22)

และเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ คือ ควรจะชักชวนเด็กให้สมัครใจเข้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมของบ้านสงเคราะห์(มัธยฐาน=3.61 พิสัยระหว่างควอไทล์=1.24)

1.3 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 5 ข้อความ คือ (1.) ควรสนับสนุนให้เด็กฝึกอาชีพเพื่อมุ่งสู่การยึดเป็นอาชีพ(มัธยฐาน=4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์=0.59) (2.) ควรมีสถานที่และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพัฒนาอารมณ์เด็กเร่ร่อน (มัธยฐาน=4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์= 0.66) (3.) การศึกษาวิชาสามัญควรส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น (มัธยฐาน=4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์= 0.95) (4.) ควรพัฒนาอารมณ์ก่อนที่จะให้การช่วยเหลือในด้านอื่นๆ (มัธยฐาน =4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์=1.22)

ด้านที่ 2 หลักการทำงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 7) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความ เกี่ยวกับหลักการงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน แต่มีความเห็นด้วยมากที่สุด 7 ข้อความและเห็นด้วยมาก 6 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 13 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 7 ข้อความ คือ (1.) ควรมีการสนทนาในการช่วยเหลือเด็ก (มัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (2.) ควรแสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับเด็ก (มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.53) (3.) ควรมีความสุขรอบคอบในการทำงาน (มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (4.) ควรจัดให้มีสิ่งเคลื่อนที่

เข้าถึงตัวเด็ก (มัถฐาน = 4.87 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (5.) ยอมรับสภาพร่างกายของเด็กได้ (มัถฐาน = 4.78 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (6.) ควรเตรียมปัจจัยสี่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานให้เด็ก (มัถฐาน = 4.78 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.64) (7.) สถานที่จัดกิจกรรมให้เด็กควรอยู่ในที่ที่ไม่ลับตาคน (มัถฐาน = 4.50 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.06)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความ คือ (1.) ควรมีกิจกรรมให้เด็กได้ออกกำลังกาย (มัถฐาน = 4.40 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (2.) ควรมีกฎระเบียบให้เด็กในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกัน (มัถฐาน = 4.40 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.99) (3.) กิจกรรมต่างๆ จัดให้เด็กควรไม่ซ้ำซาก (มัถฐาน = 4.25 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (4.) วิธีควบคุมเด็กควรใช้ขบวนการกลุ่มเด็กกันเอง (มัถฐาน = 4.07 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.48) (5.) การประสานงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง (มัถฐาน = 4.00 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.36) (6.) กิจกรรมที่ให้เด็กควรเป็นเกมฝึกสมองง่าย (มัถฐาน = 3.70 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.33)

ด้านที่ 3 หลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือเด็กอ่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 8.) พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับหลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน แต่มีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 12 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 13 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 12 ข้อความ คือ (1.) ให้เด็กดูแลรับผิดชอบการทำงานในบ้านร่วมกัน (2.) ควรเตรียมปัจจัยสี่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานให้เด็กอย่างเพียงพอ (จาก (1.) - (2.) มีมัถฐาน = 4.91 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (3.) ควรมีอุปกรณ์กีฬาที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกายที่หลากหลาย (มัถฐาน = 4.87 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) กิจกรรมที่จัดให้เน้นเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ (5.) ควรมีบริเวณพื้นที่ให้เด็กได้เล่นออกกำลังกาย (จาก (4.) - (5.) มีมัถฐาน = 4.83 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (6.) ควรส่งเสริมความรู้ในเรื่องต่างๆ ในบ้าน (มัถฐาน = 4.78 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (7.) บ้านหลังหนึ่งๆ ควรจัดให้กลุ่มเด็กเพศเดียวกันที่มีความสนิทสนมอยู่ด้วยกัน โดยมีผู้ใหญ่คอยดูแล (มัถฐาน = 4.66 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.08) (8.) กรณีเด็กไม่เข้าเรียนในโรงเรียนควรมีผู้ใหญ่จัดการเรียนการสอนเด็กที่บ้านโดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ (มัถฐาน = 4.66 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.33) (10.) ตั้งกฎระเบียบต่างๆ ในบ้านร่วมกับเด็ก (11.) ควรมีอุปกรณ์สื่อมวลชนสำหรับการบันเทิงในบ้าน (จาก (10.) - (11.) มีมัถฐาน = 4.59 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.12) (12.) กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เด็กไม่ควรซ้ำซาก (มัถฐาน = 4.50 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.34)

ด้านที่ 4 คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 9.) พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจำนวน 16 ข้อความ และไม่สอดคล้องกัน จำนวน 1 ข้อความ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน แต่มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ คือ (1.) มีความอดทน (2.) ไวต่อความรู้สึกของเด็ก (3.) มีท่าทีที่เป็นมิตร (จาก (1.) - (3.) มีมัถฐาน = 4.94 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (4.) รู้จักใช้อารมณ์ขัน (5.) รู้จักการทำงานเป็นทีม (6.) เข้าใจการทำงานของหน่วยงานที่ตนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจน (7.) มีความสามารถในการให้การปรึกษาแก่เด็ก (จาก (4.) - (7.) มีมัถฐาน = 4.91 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (8.) ประเมินการทำงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของตนเองตลอดเวลา (9.) รู้ถึงวิถีชีวิตของการเป็นเด็กเร่ร่อน (10.) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กเร่ร่อน (จาก (8.) - (10.) มีมัถฐาน = 4.87 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (11.) ชอบมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กเร่ร่อน (มัถฐาน = 4.83 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (12.) มีจิตใจที่เสียสละ (มัถฐาน = 4.73 พัลยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (13.) แต่งกายให้เหมาะกับกาลเทศะ (มัถฐาน = 4.66 พัลยระหว่างควอไทล์ = 1.08) และเห็นด้วยมาก

จำนวน 1 ข้อความ คือ จบการศึกษาสาขาใดก็ได้ (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25)

ด้านที่ 5 ทศนคติของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 10) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน และมีความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความในจำนวนทั้งหมด 9 ข้อความดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความ จำนวน 9 ข้อความ คือ (1) รักเด็ก (2.) เชื่อในความสามารถของเด็กเร่ร่อนที่จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น (จาก (1.)-(2.) มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (3.) ให้ความสำคัญธรรมแก่เด็ก (4.) สำนึกถึงการที่เด็กเร่ร่อนเป็นผู้บอบช้ำมาจากครอบครัว (จาก (3.)-(4.) มัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (5.) เป็นผู้หวังดีต่อเด็ก (6.) เชื่อในความสำคัญของสถาบันครอบครัวที่ควรมีต่อเด็ก (7.) ตั้งใจที่จะช่วยเหลือเด็ก (จาก (5.) -(7.) มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (8.) มองโลกในแง่ดี (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (9.) เชื่อว่าพื้นฐานของเด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสา (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95)

ด้านที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 11) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จำนวน 14 ข้อความ เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน แต่มีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 7 ข้อความ และเห็นด้วยมาก จำนวน 7 ข้อความจากจำนวนทั้งหมด 16 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 7 ข้อความ คือ (1.) จิตวิทยาเด็กเร่ร่อน (2.) หลักการในการให้การปรึกษา (จาก (1.) - (2.) มัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (3.) จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก (4.) จิตวิทยาวัยรุ่น (จาก (3.) - (4.) มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (5.) วิธีเขียนกรณีศึกษา (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.33) (6.) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.18) (7.) สถาบันครอบครัวไทย (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13)

และเห็นด้วยมากจำนวน 7 ข้อความ คือ (1.) กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กเร่ร่อน (มัธยฐาน = 4.37 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.19) (2.) วิทยาการการเรียนการสอน (3.) การกีฬา (จาก (2.) - (3.) มัธยฐาน = 4.30 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.07) (4.) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (5.) ดนตรี (มัธยฐาน = 4.16 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.91) (6.) ศิลปหัตถกรรม (มัธยฐาน = 4.11 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.77) (7.) หลักการบริหารงานโครงการ (มัธยฐาน = 3.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.45)

ด้านที่ 7 การรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงาน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 12) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับการรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงาน และมีความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความในจำนวนทั้งหมด 9 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวนทั้งหมด 9 ข้อความ คือ (1.) เผยแพร่ปัญหาเด็กเร่ร่อนในสิ่งพิมพ์ต่างๆ (2.) เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนผ่านสื่อโทรทัศน์ (3.) จัดเครือข่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (จาก (1.) - (3.) มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (4.) ผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ปัญหาเด็กเร่ร่อน (5.) เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนให้รัฐบาลกำหนดในแผนพัฒนาระดับชาติ (จาก (4.) - (5.) มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.13) (6.) เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนผ่านสื่อทางวิทยุกระจายเสียง (มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (7.) จัดประชุมสัมมนาปัญหาเด็กเร่ร่อน (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.98) (8.) จัดนิทรรศการปัญหาเด็กเร่ร่อน (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (9.) ศึกษาวิจัยปัญหาเด็กเร่ร่อนเผยแพร่สู่ประชาชน (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90)

ด้านที่ 8 การประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 13) พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความเกี่ยวกับการประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน แต่มีความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 11 ข้อความ และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 12 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 11 ข้อความ คือ (1.) ครอบครัวของเด็ก (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (2.) โรงเรียนในเรื่องการศึกษา (มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (3.) องค์การพัฒนาเด็กเร่ร่อนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (มัธยฐาน = 4.94) พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (4.) องค์การพัฒนาเด็กอื่นๆ ในการส่งเสริมการทำงาน (มัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (5.) กรมตำรวจในการสอดส่องดูแล (มัธยฐาน = 4.84 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (6.) กรมประชาสัมพันธ์ในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (7.) กรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องการศึกษานอกระบบ (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (8.) สถาบันทางการศึกษาในการศึกษาวิจัย (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.89) (9.) ประชากรของประเทศในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.08) (10.) สถาบันทางศาสนาในการรับดูแล (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (11.) องค์การต่างประเทศในการสนับสนุนงบประมาณ (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13) และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ กองสารวัตรนักเรียน ในการตรวจวินัย (มัธยฐาน = 4.10 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.15)

ด้านที่ 9 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญเป็นวิชาสามัญ วิธีการสอนวิชาสามัญและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 14-16) พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 7-12 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจำนวน 38 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 42 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 30 ข้อความ และเห็นด้วยมาก 8 ข้อความดังนี้

9.1 วิชาสามัญ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 9 ข้อความ คือ (1.) การรู้จักคุณค่าของตนเอง (มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) หลักการเขียนและอ่านหนังสือไทย (มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (3.) วิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย (4.) วิธีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม (จาก (3.) - (4.) มีมัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (5.) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (6.) โรคติดต่อทางผิวหนัง (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.88) (7.) จริยธรรม (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (8.) การสร้างวินัยในตนเอง (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (9.) ศณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก ลบ คูณและหาร (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.34)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 8 ข้อความ คือ (1.) วิชาตามระดับหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน = 4.21 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.37) (2.) วิชาตามระดับหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50) (3.) วิธีการติดต่อสื่อสาร (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.36) (4.) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (5.) วิทยาศาสตร์นำรู้สำหรับเด็ก (จาก (4.) - (5.) มีมัธยฐาน = 3.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50) (6.) โขชาปัญหาสังคม (มัธยฐาน = 3.90 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.07) (7.) กฎหมายจำเป็นเบื้องต้นสำหรับเด็ก (มัธยฐาน = 3.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.34) (8.) เพศศึกษา (มัธยฐาน = 3.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50)

9.2 วิธีการสอนวิชาสามัญ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความจำนวน 15 ข้อความ คือ (1.) จัดให้มีการออกค่าย

(มัธยมศึกษา = 4.94 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.56) (2.) ให้เด็กได้เห็นของจริง (3.) ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน (4.) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนควรเข้าใจได้ง่าย (5.) จัดทัศนศึกษา (จาก (2.) - (5.) มีมัธยมศึกษา = 4.91 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.59) (6.) ให้เด็กได้ปฏิบัติจริง (7.) ควรยกตัวอย่างประกอบในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก (8.) หลีกเลี่ยงการยกประเด็นที่ตอกย้ำความรู้สึกที่ไม่ดี (9.) ใช้ภาษาที่เด็กร่อนเข้าใจได้ง่าย (10.) มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก (จาก (6.) - (10.) มีมัธยมศึกษา = 4.83 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.66) (11.) สรุปใจความสำคัญก่อนจบการเรียนในแต่ละครั้ง (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.90) (12.) เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.95) (13.) ให้เด็กกล่าวสรุปเนื้อหาทวนซ้ำเพื่อความเข้าใจ (มัธยมศึกษา = 4.66 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.96) (14.) เน้นการอภิปรายกลุ่ม (มัธยมศึกษา = 4.59 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.12) (15.) วางแผนการเรียนแต่ละครั้งร่วมกับเด็ก (มัธยมศึกษา = 4.50 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.22)

9.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นมากที่สุด จำนวน 6 ข้อความ คือ (1.) มีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน (มัธยมศึกษา = 4.78 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.84) (2.) การเรียนการสอนไม่จัดเป็นชั้นเรียนเหมือนในระบบโรงเรียน (3.) จัดให้มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้พร้อม (จาก (2.) - (3.) มีมัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.01) (4.) มีสันทนาการสอดแทรกในการเรียนการสอนเป็นระยะๆ (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.90) (5.) จัดแหล่งหนังสือให้เด็กศึกษาค้นคว้า (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.95) (6.) บรรยากาศการเรียนการสอนแบบที่ใจดีสอนน้อง (มัธยมศึกษา = 4.50 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.13)

ด้านที่ 10 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ เป็นการพัฒนาอารมณ์ วิธีการพัฒนาอารมณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 17-19) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 42 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 35 ข้อความ และเห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความ ดังนี้

10.1 การพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่ามีความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 11 ข้อความ คือ (1.) รู้ถึงคุณค่าของตนเอง (มัธยมศึกษา = 4.97 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) การปรับตัวในกลุ่มเพื่อน (3.) การไว้วางใจ (4.) ความรัก (5.) ลดความกลัว (จาก (2.) - (5.) มีมัธยมศึกษา = 4.94 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.56) (6.) ลดความก้าวร้าว (7.) ลดความเครียด (จาก (6.) - (7.) มีมัธยมศึกษา = 4.91 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.59) (8.) การรับรู้ผิดชอบ (มัธยมศึกษา = 4.78 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.81) (9.) ลดความเบี่ยงเบนทางเพศ (มัธยมศึกษา = 4.78 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.84) (10.) สมานธิ (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.01) (11.) ปรับจิตใจให้พร้อมในการกลับสู่ครอบครัว (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.95)

10.2 วิธีการพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่ามีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ คือ (1.) การกีฬา (2.) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (3.) การจัดออกค่ายพักแรม (4.) ศิลปวาดเขียน (จาก (1.) - (4.) มีมัธยมศึกษา = 4.94 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.56) (5.) การทัศนศึกษา (6.) ทางทำให้การปรึกษา (จาก (5.) - (6.) มีมัธยมศึกษา = 4.87 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.82) (7.) เล่นดนตรี (8.) ร้องเพลง (10.) เกมการละเล่น (11.) ทางจิตบำบัด (จาก (10.) - (11.) มีมัธยมศึกษา = 4.78 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.84) (12.) กิจกรรมทางศาสนา (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.01) (13.) ทางจิตเวช (มัธยมศึกษา = 4.73 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.11)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) อ่านหนังสือบันเทิง (มัธยมศึกษา = 4.10 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 0.96) (2.) กิจกรรมเข้าจังหวะ (มัธยมศึกษา = 4.05 พัลลัระหว่างควอไทล์ = 1.16) (3.)

การเรียนในโรงเรียน (มัธยฐาน = 4.04 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.91) (4.) เดินรำ (มัธยฐาน = 3.72 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.37) (5.) ฟ้อนรำ (มัธยฐาน = 3.70 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.20)

10.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 11 ข้อความ คือ (1.) สร้างบรรยากาศครอบครัวในบ้านสงเคราะห์ (2.) จัดกิจกรรมในบ้านสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง (จาก (1.) - (2.) มีมัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (3.) จัดทัศนศึกษาไปตามสถานที่ธรรมชาติ (4.) มีสถานที่เฉพาะให้เด็กพักอาศัยอยู่ในระหว่างปรับอารมณ์ ก่อนที่จะส่งไปอยู่บ้านสงเคราะห์แห่งอื่นๆ (จาก (3.)-(4.) มีมัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (5.) จัดทัศนศึกษาไปสวนสัตว์ต่างๆ (มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (6.) เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (7.) มีสนามกีฬาให้เด็กได้ออกกำลังกาย (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.22) (8.) เข้าร่วมงานประเพณีต่างๆของชุมชนในท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (9.) จัดให้เด็กได้แข่งกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (10.) จัดให้เด็กได้ดูงานกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสอื่นๆ (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.18) (11.) วัลไล์เลี้ยงกันให้อยู่บ้านสงเคราะห์หลังเดียวกัน (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ จัดให้ดูงานในส่วนของการรักษาพยาบาล (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.41)

ด้านที่ 11 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ เป็นทักษะอาชีพ วิธีการฝึกทักษะอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกฝนทักษะอาชีพ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 20-22) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจำนวน 30 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 36 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 16 ข้อความ และเห็นด้วยมาก 7 ข้อความ ดังนี้

11.1 ทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความคือ ร้องเพลง (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความ คือ (1.) เล่นดนตรี (มัธยฐาน = 4.31 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (2.) พนักงานล้างจานในภัตตาคาร (มัธยฐาน = 3.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.33) (3.) ทำขนม (มัธยฐาน = 3.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.06) (4.) ช่างซ่อมรถจักรยาน (มัธยฐาน = 3.72 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.27) (5.) พนักงานรักษาความสะอาดภายในอาคาร (มัธยฐาน = 3.60 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.40) (6.) พนักงานเติมน้ำมันในปั้มน้ำมัน (มัธยฐาน = 3.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.34)

11.2 วิธีการฝึกทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความจำนวน 10 ข้อความ คือ (1.) สื่อประกอบการเรียนการสอนควรเข้าใจง่าย (มัธยฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (2.) ให้เด็กได้เห็นของจริง (มัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (3.) ให้โอกาสเด็กได้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง (มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (5.) เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (6.) ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (7.) ให้เด็กรับผิดชอบงานเล็กน้อยคนละชิ้น (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (8.) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งในเรื่องไร้สาระกับเด็ก (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13) (9.) มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.06) (10.) วางแผนการเรียนการสอนร่วมกับเด็ก (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25)

11.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กเมื่อเด็กทำได้ดี (มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) จัดให้เด็กได้ดูงานอาชีพที่เด็กกำลังฝึกทักษะ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (3.) มีอุปกรณ์ในการฝึกงานนั้นๆ อย่างเพียงพอ (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.89) (4.) ให้เด็กฝึกทักษะอาชีพกับคนในอาชีพนั้นๆ โดยตรง (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.14) (5.) มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรกขณะฝึกทักษะอาชีพด้วย (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.18)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ สถานที่ฝึกทักษะอาชีพควรแยกต่างหากแต่ละอาชีพ (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25)

ด้านที่ 12 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ เป็นวิชาสามัญ วิธีการสอนวิชาสามัญและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ (ดูรายละเอียดจากตรงที่ 23-25) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จำนวน 40 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 42 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 32 ข้อความ และเห็นด้วยมาก 7 ข้อความ ดังนี้

12.1 วิชาสามัญ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ คือ (1.) การรู้จักคุณค่าของตนเอง (มัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) เพศศึกษา (3.) วิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย (4.) วิถีดำรงชีวิตอยู่ในสังคม (5.)-การสร้างวินัยในตนเอง (จาก (2.) - (5.) มีมัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.13) (6.) หลักการเขียนและอ่านหนังสือไทย (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (7.) โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (8.) คณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ และหาร (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (9.) โรคติดต่อทางผิวหนัง (10.) จริยธรรม (จาก (9.)-(10.) มีมัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (11.) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.21) (12.) วิชาตามระดับหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน (มัธยฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.99) (13.) กฎหมายจำเป็นเบื้องต้นสำหรับเด็ก (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13)

และเห็นด้วยมากจำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) ไขข้อปัญหาสังคม (มัธยฐาน = 4.40 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (2.) วิธีการติดต่อสื่อสาร (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (3.) กิจกรรมเข้าจังหวะ (มัธยฐาน = 4.16 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.17) (4.) วิทยาศาสตร์น่ารู้สำหรับเด็ก (มัธยฐาน = 3.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.83) (5.) วิชาตามระดับหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (มัธยฐาน = 3.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25)

12.2 วิธีการสอนวิชาสามัญ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวนทั้งหมด 15 ข้อความ คือ (1.) ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง (2.) ให้เด็กได้เห็นของจริง (3.) คุรยกตัวอย่างประกอบในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก (จาก (1.)-(3.) มีมัธยฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (4.) หลีกเลี่ยงการยกประเด็นที่ตอกย้ำความรู้สึกที่ไม่ดี (5.) ใช้ภาษาที่เด็กเร่ร่อนเข้าใจได้ง่าย (6.) ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน (จาก (4.)-(6.) มีมัธยฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (7.) เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม (8.) จัดให้มีการออกค่าย (จาก (7.)-(8.) มีมัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (9.) ให้เด็กกล่าวสรุปเนื้อหาทวนซ้ำเพื่อความเข้าใจ (10.) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนควรเข้าใจได้ง่าย (11.) จัดทัศนศึกษา (จาก (9.)-(11.) มีมัธยฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (12.) สรุปใจความสำคัญก่อนจบการเรียนในแต่ละครั้ง (มัธยฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (13.)-วางแผนการเรียนแต่ละครั้งร่วมกับเด็ก (มัธยฐาน 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ 0.95 (14.) เน้นการอภิปราย

กลุ่ม (15.) มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก (จาก (14.)-(15.) มีมัถฐาน = 4.68 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01)

12.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมี ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) มีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (2.) จัดให้มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้พร้อม (3.) จัดแหล่งหนังสือให้เด็กศึกษาค้นคว้า (จาก (2.)-(3.) มีมัถฐาน = 4.5 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.41) (4.) มีสันทนาการสอดแทรกในการเรียนการสอนเป็นระยะๆ (มัถฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) บรรยากาศการเรียนการสอนแบบที่ใจดีสอนน้อง (มัถฐาน = 4.35 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.30) (2.) การเรียนการสอนไม่จัดเป็นชั้นเรียนเหมือนในระบบโรงเรียน (มัถฐาน = 3.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01)

ด้านที่ 13 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ เป็นการพัฒนาอารมณ์ วิธีการพัฒนาอารมณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 26-28) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจำนวน 40 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 42 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 34 ข้อความ และเห็นด้วยมาก 6 ข้อความ ดังนี้

13.1 การพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวนทั้งหมด 11 ข้อความ คือ (1.) รู้จักคุณค่าของตนเอง (2.) ความรัก (จาก (1.)-(2.) มีมัถฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (3.) การรับรู้ผิดชอบ (4.) การปรับตัวในกลุ่มเพื่อน (5.) การไว้วางใจ (6.) ลดความก้าวร้าว (7.) ลดความกลัว (จาก (3.)-(7.) มีมัถฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (8.) ลดความเครียด (มัถฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (9.) ลดความเบี่ยงเบนทางเพศ (มัถฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (10.) สมาธิ (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (11.) ปรับจิตใจให้พร้อมในการกลับสู่ครอบครัว (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.08)

13.2 วิธีการพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 13 ข้อความ คือ (1.) การกีฬา (มัถฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (2.) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (มัถฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (3.) ทางการให้การปรึกษา (มัถฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) เล่นดนตรี (5.) ร้องเพลง (6.) ฟังดนตรี (จาก (4.)-(6.) มีมัถฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (7.) เกมการละเล่น (มัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.89) (8.) การออกกำลังกาย (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (9.) ทางจิตบำบัด (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (10.) ทางจิตเวช (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.23) (11.) กิจกรรมทางศาสนา (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (12.) ศิลปวาดเขียน (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.08) (13.) การทัศนศึกษา (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.92)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) กิจกรรมเข้าจังหวะ (มัถฐาน = 4.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.44) (2.) อ่านหนังสือบันเทิง (มัถฐาน = 4.13 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.98) (3.) เดินรำ (มัถฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50) (4.) การเรียนในโรงเรียน (มัถฐาน = 3.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.45) (5.) ฟ้อนรำ (มัถฐาน = 3.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.22)

13.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 10 ข้อความ คือ (1.) สร้างบรรยากาศครอบครัวในบ้านสงเคราะห์ (มัถฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (2.) มีสนามกีฬาให้เด็กได้

ออกกำลังกาย (3.) จัดกิจกรรมในบ้านสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง (จาก (2.)-(3.) มีมัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (4.) จัดให้เด็กได้แข่งกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ (มัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.89) (5.) จัดทัศนศึกษาไปตามสถานที่ธรรมชาติ (6.) เข้าร่วมงานประเพณีต่างๆของชุมชนในท้องถิ่น (จาก (5.)-(6.) มีมัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (7.) จัดให้เด็กได้ดูงานกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสอื่นๆ (8.) จัดทัศนศึกษาไปสวนสัตว์ต่างๆ (จาก (7.)-(8.) มีมัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.18) (9.) เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (10.) มีสถานที่เฉพาะให้เด็กพักอาศัยอยู่ในระหว่างปรับอารมณ์ก่อนที่จะส่งไปอยู่บ้านสงเคราะห์แห่งอื่นๆ (มัถฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.12)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ จัดให้เด็กได้ดูงานในส่วนของโรงพยาบาล (มัถฐาน = 3.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50)

ด้านที่ 14 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ เป็นทักษะอาชีพ วิธีการฝึกทักษะอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 29-31) พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่ามีความเห็นด้วยกับข้อความที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จำนวน 34 ข้อความ จากจำนวนทั้งหมด 36 ข้อความ โดยมีความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 21 ข้อความ และเห็นด้วยมากจำนวน 13 ข้อความ ดังนี้

14.1 ทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 6 ข้อความ คือ (1.) ร้องเพลง (มัถฐาน 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ 0.84) (2.) เล่นดนตรี (มัถฐาน = 4.73 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.95) (3.) ทำขนม (มัถฐาน = 4.59 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.21) (4.) ช่างซ่อมรถจักรยาน (มัถฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.06) (5.) ช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ (6.) ช่างเชื่อมโลหะ (จาก (5.)-(6.) มีมัถฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.13)

และเห็นด้วยมากจำนวน 12 ข้อความ คือ (1.) ช่างซ่อมวิทยุ (มัถฐาน = 4.38 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.11) (2.) ช่างซ่อมโทรทัศน์ (มัถฐาน = 4.38 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01) (3.) ช่างเสริมสวย (มัถฐาน = 4.27 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.15) (4.) ช่างซ่อมแอร์ (มัถฐาน = 4.22 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (5.) เสรีพิอาอาหารในภัตตาคาร (6.) พนักงานรับโทรศัพท์ (7.) พนักงานเติมน้ำมันในปั้มน้ำมัน (จาก (5.)-(7.) มีมัถฐาน = 4.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.28) (8.) ช่างประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง (มัถฐาน = 4.10 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.06) (9.) พนักงานล้างจานในภัตตาคาร (10.) พนักงานรักษาความสะอาดภายในอาคาร (11.) ช่างประดิษฐ์ดอกไม้สด (จาก (9.)-(11.) มีมัถฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.16)

14.2 วิธีการฝึกทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดทุกข้อความ จำนวน 10 ข้อความ คือ (1.) ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง (2.) ให้เด็กได้เห็นของจริง (3.) ให้โอกาสเด็กได้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย (จาก (1.) - (3.) มีมัถฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (4.) สื่อประกอบการเรียนการสอนควรเข้าใจได้ง่าย (5.) ให้เด็กรับผิดชอบงานเล็กน้อยคนละชิ้น (จาก (4.) - (5.) มีมัถฐาน = 4.94 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.56) (6.) เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม (มัถฐาน = 4.91 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.59) (7.) ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน (มัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.81) (8.) วางแผนการเรียนการสอนร่วมกับเด็ก (มัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.84) (9.) มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก (มัถฐาน = 4.78 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.89) (10.) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งในเรื่องไร้สาระกับเด็ก (มัถฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.01)

14.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ มีข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กเมื่อเด็กทำได้ดี (มัถฐาน = 4.97 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.52) (2.) มีอุปกรณ์ในการฝึกงานนั้นๆ

อย่างเพียงพอ (3.) ให้เด็กฝึกทักษะอาชีพ กับคนในอาชีพนั้นๆ โดยตรง (4.) จัดให้เด็กได้ดูงานอาชีพที่เด็กกำลังฝึกทักษะ (จาก (2.) - (4.) มี มัธยฐาน = 4.83 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.66) (5.) มีกิจกรรมบันทึกสอดแทรกขณะฝึกทักษะอาชีพด้วย (มัธยฐาน = 4.50 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.50)

และเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ สถานที่ฝึกทักษะอาชีพควรแยกต่างหากแต่ละอาชีพ (มัธยฐาน = 4.35 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.30)

การอภิปราย

จากการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย : การศึกษาแบบเดลฟาย ทั้งหมด 14 ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้านที่ค้นพบในครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดประเด็นต่างๆ ในการอภิปรายผลดังนี้

ด้านที่ 1 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน คือ

1.1 หลักการทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับหลักการทั่วไปว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- การรวบรวมข้อมูลประวัติเด็กเร่ร่อนจะทำให้สะดวกในการช่วยเหลือเด็ก
- ควรจะให้ช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแก่เด็กที่เริ่มออกเร่ร่อนใหม่
- หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนควรจะพัฒนาความรู้ของพนักงาน
- พนักงานควรคำนึงถึงหลักความเป็นจริงในการช่วยเหลือเด็ก
- พนักงานต้องเป็นคนที่เหมาะสมกับเด็ก
- การทำงานส่วนหนึ่งควรให้การช่วยเหลือครอบครัวด้วย
- ควรจะรับฟังเด็กเร่ร่อนได้เล่าถึงตนเองก่อนที่จะชี้แนะสิ่งต่างๆ
- หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนควรจะสนับสนุนพนักงานในเรื่องค่าตอบแทนอย่าง

เพียงพอ

- ควรกระจายการช่วยเหลือเร่ร่อนให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- การให้ข้อมูลแก่เด็กเร่ร่อนแล้วให้เด็กตัดสินใจ ในเรื่องราวต่างๆ ด้วยตัวเอง

เมื่อพิจารณาถึงหลักการทั่วไปที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนนั้นข้อมูลประวัติเด็กจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของการช่วยเหลือเด็ก โดยในการสอบถามรวบรวมข้อมูลนั้นพนักงานต้องเป็นผู้รับฟังอย่างเข้าใจในเรื่องที่เด็กบอก ถ้าเป็นเด็กที่เริ่มออกมาเร่ร่อนก็จะได้ให้การช่วยเหลืออย่างบรรลู่ในเวลาอันสั้น พนักงานต้องกระตือรือร้นในการทำงานทั้งในเรื่องของการจัดกิจกรรม และการสรรหาข้อมูล และวิทยาการใหม่ๆ ซึ่งเด็กในความต้องการหรือพิจารณาแล้วน่าจะเสนอให้เด็กได้รับรู้และเข้าใจ และพนักงานควรต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ซึ่งหน่วยงานจะต้องสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้พนักงานเหล่านี้จะมีความสามารถ และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2534) กล่าวว่า เราต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิดและเข้าใจที่เรียกว่าเป็นพลวัต เป็นไดนามิกส์ เพราะสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรูปแบบเก่าๆ ความคิดเก่าๆ ไม่ได้ เพราะการที่จะเสนออะไรที่ไม่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาที่จะไม่ทันกับเหตุการณ์ (อ้างถึงใน โปศาล สังกวัณ, 2534) จอห์น ดีวีย์ (John dewey, 1933) กล่าวว่า คนเราไม่สามารถที่จะบอกผู้อื่นได้ว่าเขาควรจะทำอย่างไร เช่นเดียวกับที่เราไม่สามารถจะบอกผู้อื่นได้ว่า เขาควรหายใจหรือทำให้โลหิตในตัวเขาหมุนเวียนไปอย่างไร แต่สิ่งที่เราสามารถทำได้ ก็คือ บรรยายวิธีการบางอย่างของมนุษย์ทั่วไป ซึ่งวิธีคิดบางแบบของมนุษย์ดีกว่าบางวิธีการ (อ้างถึงใน อุ่นตา นพคุณ, 2528) ซึ่งฟรีดแลนเดอร์ (Friedlander, 1976) ว่าบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานสังเคราะห์ต้องมีความเข้าใจในคุณค่าของความเป็นมนุษย์

ไม่นำเอาความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้องในขณะปฏิบัติงานเพราะ เด็กและเยาวชนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และบุคลิกภาพ ผู้ทำงานจึงต้องพยายามศึกษาให้รู้ถึงรายละเอียดของแต่ละบุคคลว่าเขาเป็นอย่างไร และพยายามให้เขาได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตัวเองให้มากที่สุด และเกียรติวรรณ อมาตยกุล (2526) กล่าวว่า กิจกรรมการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบแน่นอน จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน โดยยึดแนวที่ว่า การศึกษา คือ ชีวิต ชีวิตคือการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักตัดสินใจ รู้จักเรียนรู้ตนเอง ช่วยเหลือตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีอิสระภาพจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535) การพัฒนา เด็กและเยาวชนให้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และบรรลุศักยภาพของความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ และได้รับการสนองตอบตามความต้องการพื้นฐาน และสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมตามเกณฑ์ของสภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก (สพต.) โดยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

1.2 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับหลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- การศึกษาวิชาสามัญ ควรเตรียมความพร้อมให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น
- ควรมีสถานที่ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพัฒนาอารมณ์เด็กเร่ร่อน
- ควรเตรียมความพร้อมให้เด็กได้ฝึกทักษะอาชีพที่หลากหลายเพื่อเด็กจะได้เลือกอาชีพที่ชอบต่อไป
- ควรพัฒนาอารมณ์ก่อนที่จะให้การช่วยเหลือในด้านอื่นๆ

และมีความเห็นด้วยมากที่สุดคือ

- ควรจะชักชวนเด็กให้สมัครใจเข้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมของบ้านสงเคราะห์

เมื่อพิจารณาถึงหลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ควรเน้นการพัฒนาอารมณ์ก่อนและความรู้พื้นฐานติดตามมา เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กเร่ร่อน โดยมีสถานที่และบุคลากรในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพในทุกด้าน และจะสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองได้ การเรียนรู้เพื่ออ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นขั้นพื้นฐานที่ทุกส่วนที่ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนควรจะมี แต่ไม่ควรจัดเป็นชั้นเรียน เช่น จัดการเรียนการสอนตามต้นไม้ และให้เด็กได้สัมผัสกับการเรียนให้รู้ถึงสังคมจริงๆ ด้านความรู้น่าจะมีการสรุปเป็นเนื้อหาออกมา แล้วจะได้นำมาปรับดูว่าเด็กเร่ร่อนควรรู้อะไรบ้าง และดูว่าเด็กเขาสนใจเรื่องอะไร ก็พยายามหามาให้เขา เพื่อให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนจริงๆ ซึ่งต้องอาศัยครูที่มีศักยภาพสูงในการชักชวนเด็กให้มีความสนใจในการเรียนแต่ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพงษ์ ชูมาก (2533) คือ ควรเตรียมเด็กให้มีอาชีพ โดยการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและนอกระบบโรงเรียนทุกระดับ ต้องเน้นให้เด็กมีความจริงจังพิถีพิถันต่อการเรียน มีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพที่สุจริต มีระเบียบวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน และชนิดา รัชภพลเมือง (2534) ที่กล่าวว่า เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์กับสังคม เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือการเปลี่ยนแปลง โดยฉับพลันในวงกว้าง

1.3 หลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับหลักการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ควรสนับสนุนให้เด็กฝึกอาชีพเพื่อมุ่งสู่การยึดเป็นอาชีพ
- ควรมีสถานที่ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพัฒนาอารมณ์เด็กเร่ร่อน
- การศึกษาวิชาสามัญควรส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น
- ควรพัฒนาอารมณ์ก่อนที่จะให้การช่วยเหลือในด้านอื่นๆ

เมื่อพิจารณาถึงหลักการการทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ควรให้ความสำคัญมุ่งสู่การพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตของเด็กเร่ร่อน โดยผู้ทำงานต้องให้การส่งเสริมสนับสนุน อาทิเช่น การฝึกทักษะอาชีพ และการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ของสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535) กล่าวว่า ควรเร่งรัดการฝึกอาชีพแก่เยาวชนนอกระบบโรงเรียนทั้งปริมาณ และคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะให้สูงพอ ต่อการผลิตที่ทันสมัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และสุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2534) กล่าวว่า ระบบการศึกษาเตรียมคนให้รับราชการกับเตรียมคนให้เป็นลูกจ้างบริษัท (อ้างถึงใน ไพศาล สังวัต, 2534)

2. หลักการทำงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับหลักการทำงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ควรมียุทธศาสตร์สนทนาในการช่วยเหลือเด็ก
- ควรแสดงท่าทีที่เป็นมิตรกับเด็ก
- ควรมีความสุขรอบคอบในการทำงาน
- ควรจัดให้มีสื่อเคลื่อนที่เข้าถึงตัวเด็ก
- ยอมรับสภาพร่างกายของเด็กได้
- ควรเตรียมปัจจัยสี่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานให้เด็ก
- สถานที่จัดกิจกรรมให้เด็กควรอยู่ในที่ที่ไม่ลับตาคน

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- ควรมีกิจกรรมให้เด็กได้ออกกำลังกาย
- ควรมีกฎระเบียบ ให้เด็กในการ ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกัน
- กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้เด็กควรไม่ซ้ำซาก
- วิธีควบคุมเด็กควรใช้ขบวนการกลุ่มเด็กกันเอง
- ประสานงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง
- กิจกรรมที่ให้ควรเป็นเกมฝึกสมองง่ายๆ

เมื่อพิจารณาถึงหลักการทำงานภาคสนามให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ผู้ทำงานควรตระหนักถึงความสำคัญของกิริยาท่าทีของตนเองที่จะแสดงออกต่อเด็กเร่ร่อน ประกอบกับควรมีอุปกรณ์ทั้งในเรื่องปัจจัยสี่ การศึกษา และกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กเร่ร่อนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของภาคสนาม ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพและสร้างสมศักดิ์ภาพให้เด็กเร่ร่อนได้อีกทางหนึ่ง และผู้ทำงานภาคสนามจะต้องเป็นผู้ที่คอยดูแลรับผิดชอบการประสานงานทุกฝ่ายเพื่อผลประโยชน์ของเด็กเร่ร่อนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเพียเจท์ (Piaget, 1971) กล่าวว่า เด็กไม่ใช่รูบย่อของผู้ใหญ่ ดังนั้นในการสื่อสารกับเด็ก ผู้ใหญ่จะต้องรู้ลักษณะพฤติกรรม และแนวคิดของเด็กที่แตกต่างกันทั้งในเรื่องทั่วไป และการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง และโฮวาลด์ (Howard, 1983) กล่าวว่า ความเป็นมนุษย์ทุกคนมีอยู่โดยปกติ คือ มีแบบแผนส่วนบุคคล กรอบ ความคิด และหลักความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์

3. หลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับหลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ให้เด็กดูแลรับผิดชอบการทำงานในบ้านร่วมกัน
- ควรเตรียมปัจจัยสี่ความจำเป็นขั้นพื้นฐานให้เด็กอย่างเพียงพอ

- ควรมีอุปกรณ์การศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกายที่หลากหลาย
- กิจกรรมที่จัดให้เน้นเรื่องกลุ่มสัมพันธ์
- ควรมีบริเวณพื้นที่ให้เด็กได้เล่นออกกำลังกาย
- ควรมุ่งส่งเสริมความรู้ ในเรื่องต่างๆ ในบ้าน
- บ้านหลังหนึ่งๆ ควรจัดให้กลุ่มเด็กเพศเดียวกันที่มีความสนิทสนมอยู่ด้วยกัน โดยมีผู้ใหญ่คอย

ดูแล

- กรณีเด็กไม่เข้าชั้นเรียนในโรงเรียนควรมีผู้ใหญ่จัดการเรียนการสอนเด็กที่บ้านโดยเน้นการอ่านออกเขียนได้

- กรณีเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนควรมีผู้ใหญ่คอยให้การช่วยเหลือ
- ตั้งกฎระเบียบต่างๆ ในบ้านร่วมกับเด็ก
- ควรมีอุปกรณ์สื่อมวลชนสำหรับการบันเทิงในบ้าน
- กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เด็กไม่ควรซ้ำซาก

เมื่อพิจารณาถึงหลักการทำงานบ้านสงเคราะห์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า บ้านสงเคราะห์หลังหนึ่งๆ ควรคำนึงในการจัดสภาพและบรรยากาศของสถาบันครอบครัวที่มีกฎระเบียบ ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่น และเตรียมปัจจัยสี่อย่างเพียงพอ รวมทั้งมีอุปกรณ์การศึกษา การกีฬา และมีสถานที่ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ เพื่อมุ่งส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาสมรรถภาพของเด็กเร่ร่อนให้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น เพื่อพัฒนาตัวเองต่อไป โดยมีผู้ใหญ่ที่เข้าใจคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้ใหญ่ในที่นี้ต้องคอยช่วยสนับสนุนให้โอกาสเด็กเร่ร่อนในบ้านสงเคราะห์ ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับโฮวาลด์ (Howard, 1983) ว่า เราจะต้องไม่ตัดทอนชีวิตที่แท้จริงอันมีสาระละเอียดอ่อนของผู้มาขอความช่วยเหลือ ด้วยการสรุปอย่างสะดวกของเรา ดังนั้นเราจึงควรกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ในขอบเขตแห่งวัฒนธรรม ค่านิยม และสังคมของเขาเองทั้งหมด โดยการใช้การสนทนาและการสะท้อนถึงความคิดต่างๆ ของเขา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดจิตสำนึก และนิตยา กัลทสิระคะพันธุ์ (2535) ศึกษาพบว่า สถานสงเคราะห์ที่ดีควรให้เด็กเกิดความรู้สึกสะดักสบายใจ และผูกพันช่วยลดความต้องการร่อนเร่พเนจรในท้องถิ่น และควรส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเคารพกติกา มีระเบียบวินัย ทำงานร่วมกัน ปลูกฝังความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และตระหนักถึงศักดิ์ศรี ทั้งคุณค่าของตนเองและสังคม

4. คุณลักษณะที่ดีของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- มีความอดทน
- ไวต่อความรู้สึกของเด็ก
- มีท่าทีที่เป็นมิตร
- รู้จักใช้อารมณ์ขัน
- รู้จักการทำงานเป็นทีม
- เข้าใจการทำงานของหน่วยงานที่ตนเกี่ยวข้องอย่างชัดเจน
- มีความสามารถในการให้การปรึกษาแก่เด็ก
- ประเมินการทำงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของตนเองตลอดเวลา
- รู้ถึงวิถีชีวิตของการเป็นเด็กเร่ร่อน
- เป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่เด็กเร่ร่อน
- ชอบมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กเร่ร่อน
- มีจิตใจที่เสียสละ
- แต่งกายให้เหมาะกับกาลเทศะ

และเห็นด้วยมาก คือ

- จบการศึกษาด้านใดก็ได้

เมื่อพิจารณา ถึง คุณลักษณะที่ดีของพนักงาน ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ผู้ทำงานควรเป็นบุคคลที่มีสามัญสำนึกรับรู้ และเข้าใจถึงปัญหาของเด็กเร่ร่อน ปัญหาสังคม และผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง โดยพยายามสร้างสัมพันธภาพอันดี ทั้งที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษา เพื่อให้การดำเนินงานในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนเป็นไปด้วยดี และคนที่ทำงานกับเด็กต้องรักเด็ก เข้าใจเด็ก อันนี้เป็นพื้นฐานอันแรกเลย และมีทักษะในการพิจารณาว่า เด็กมีปัญหาอะไร พฤติกรรมสมอง ความจำ หรือเรื่องอะไรก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สิ่งเหล่านี้คนทำงานต้องสามารถพลิกแพลง ปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กด้วย และต้องสามารถประเมินได้ว่าจะงานที่ทำพัฒนาเพียงใด และเด็กก้าวหน้าแค่ไหน ซึ่งสอดคล้องกับสมิทธ์ สระอุบล (2534) ที่ว่าผู้ทำงานทุกคนจำเป็นต้องสร้างโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ถึงแม้ว่าในช่วงชีวิตหนึ่งๆ จะมีจุดวิกฤติ จุดเน้น อันเกิดได้จากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระการรับรู้ได้เฉพาะการปรับตัวช่วงชีวิตของเยาวชน

5. ทักษะที่ดีของพนักงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับทัศนคติของพนักงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- รักเด็ก
- เชื่อในความสามารถของเด็กเร่ร่อนที่จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น
- ให้ความเป็นธรรมแก่เด็ก
- สำนึกถึงการที่เด็กเร่ร่อนเป็นผู้บอบช้ำมาจากครอบครัว
- เป็นผู้หวังดีต่อเด็ก
- เชื่อในความสำคัญของสถาบันครอบครัวที่ควรมีต่อเด็ก
- ตั้งใจที่จะช่วยเหลือเด็ก
- มองโลกในแง่ดี
- เชื่อว่าพื้นฐานของเด็กเป็นผู้บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา

เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติของพนักงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ผู้ทำงานควรเป็นบุคคลที่ศรัทธาในเด็กเร่ร่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สามารถพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นได้ และเป็นบุคคลที่มีน้ำใจโอบอ้อมอารีย์ มีความปรารถนาดี ต่อเด็กเร่ร่อนทุกคน รวมทั้งมองโลกในแง่ดี สอดคล้องกับโรเจอร์ (Roger, 1961) กล่าวถึง เขามีความเชื่อถือในธรรมชาติของมนุษย์ว่าเป็นผู้นำเชื่อถือมีความสามารถ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีศักยภาพ และแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาตนเอง และนิตยา กัทลีระพันธ์ (2535) ศึกษาพบว่า ผู้ทำงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนมองเด็กเร่ร่อนว่า สงสาร ขาดโอกาส และด้อยโอกาส ในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพในทุกๆ ด้าน และถูกผู้ใหญ่ทอดทิ้ง ต้องเร่ร่อน ซึ่งผู้ใหญ่ต้องแก้ไข และให้ความเมตตา ให้ความเห็นใจ และไม่ควรถ้าเติม เพราะเด็กเร่ร่อนไม่ใช่บัวได้หน้า ถ้าส่งเสริมสนับสนุนถูกวิธี ก็มีโอกาสพัฒนาได้

6. การเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดคือ

- จิตวิทยาเด็กเร่ร่อน
- หลักการในการให้การปรึกษา
- จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก
- จิตวิทยาวัยรุ่น

- วิถีเขียนกรณีศึกษา
- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- สถาบันครอบครัวไทย

และมีความเห็นมาก คือ

- กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กเร่ร่อน
- วิทยาการเรียนการสอน
- การกีฬา
- ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- ดนตรี
- ศิลปหัตถกรรม
- หลักการบริหารงานโครงการ

เมื่อพิจารณาถึง การเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ทำงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ผู้ทำงานควรจะได้รับความรู้ความเข้าใจ ทางจิตวิทยา เป็นสำคัญ โดยเฉพาะจิตวิทยาเด็กเร่ร่อน หลักการในการให้การปรึกษา จิตวิทยาพัฒนาการของเด็กและจิตวิทยาวัยรุ่น ตลอดจนเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกายที่เป็นปัญหาในเด็กเร่ร่อน และศิลปการกีฬา รวมทั้งข้อจำเป็นอื่นๆ ที่ต้องใช้ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนทั้งในเรื่องการบริหาร และการดำเนินการ และไม่ว่าหน่วยงานใด ถ้าได้รับการสนับสนุนทั้งขวัญและกำลังใจ งบประมาณโดยเฉพาะสำหรับพัฒนาบุคลากร คือ บุคลากรต้องมีความรู้เรื่องเด็กเร่ร่อน ควรอบรมให้มีความรู้เพราะมีแต่จิตใจให้เด็กก็ไม่เพียงพอ จึงจะทำให้หน่วยงานนั้น ย่อมดำเนินงานได้ดีด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุ่นตา นพคุณ และคณะ (2535) พบว่า จุดด้อยของบุคลากรในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน คือ มีพื้นความรู้น้อยในการทำงานพัฒนาเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย

7. การรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงาน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น ที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับการรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงาน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- เผยแพร่ปัญหาเด็กเร่ร่อนในสิ่งพิมพ์ต่างๆ
- เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนผ่านสื่อโทรทัศน์
- จัดเครือข่ายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน
- ผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ปัญหาเด็กเร่ร่อน
- เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนให้รัฐบาลกำหนดในแผนพัฒนาระดับชาติ
- เสนอปัญหาเด็กเร่ร่อนผ่านสื่อทางวิทยุกระจายเสียง
- จัดประชุมสัมมนา ปัญหาเด็กเร่ร่อน
- ศึกษาวิจัยปัญหาเด็กเร่ร่อนเผยแพร่สู่ประชาชน

เมื่อพิจารณาถึง การรณรงค์ให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนของหน่วยงานที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า หน่วยงานที่ทำงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนต้องเข้าถึงสื่อมวลชนต่างๆ เพื่อสะท้อนปัญหาเผยแพร่ให้สังคมในวงกว้างได้รับรู้ และตระหนักถึงปัญหาการเป็นเด็กเร่ร่อน รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดการประชุมสัมมนาหาทางแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากสำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535) กล่าวว่า สื่อมวลชนส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงบทบาท และหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงขาดความสนใจที่จะส่งเสริมสนับสนุน หรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

8. การประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับการประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ครอบครัวของเด็ก
 - โรงเรียนในเรื่องการศึกษา
 - องค์กรพัฒนาเด็กเร่ร่อนในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
 - องค์กรพัฒนาเด็กอื่นๆ ในการส่งเสริมการทำงาน
 - กรมตำรวจ ในการสอดส่องดูแล
 - กรมประชาสงเคราะห์ ในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ
 - กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในเรื่องการศึกษาจากระบบ
 - สถาบันทางการศึกษาในการศึกษาวิจัย
 - ประชากรของประเทศ ในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน
 - สถาบันทางศาสนา ในการรับดูแล
 - องค์กรต่างประเทศ ในการสนับสนุนงบประมาณ
- และเห็นด้วยมาก คือ
- กองสารวัตรนักเรียนในการตรวจวินัย

เมื่อพิจารณา ถึงการประสานงานให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ควรเน้นการประสานงานกับครอบครัวเด็กเร่ร่อนมากที่สุด และประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กเร่ร่อนร่วมกันซึ่งผู้ทำงานจะต้องรู้ว่าหน่วยงานของตนมีนโยบายอย่างไร หน่วยงานอื่นเป็นอย่างไร และหน่วยงานต่างๆควรจะทำทวนงานร่วมกันไม่เช่นนั้นการทำงานก็จะเป็นวังวน เด็กไม่ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้อง และหน่วยงานหนึ่งๆ ควรมีบุคลากรทำหน้าที่ประสานงานในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประสานงานในบ้าน ภาคสนามและครอบครัว เพราะถ้าเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะอย่างเดียวจะไม่ได้ผล คือ ทำงานไม่ต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุ๋นตา นพคุณ และคณะ (2535) คือ เจ้าหน้าที่จะต้องเห็นความจำเป็นอย่างมากในเรื่องของความสัมพันธ์ กับหน่วยงานอื่นๆ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน เพื่อองค์กรจะได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และมีการประสานงานในการส่งหรือรับตัวเด็ก เพราะไม่ว่าในการที่จะทำงานอะไรก็ตาม การทำงานเป็นกลุ่มย่อมจะได้ผลดีกว่าการทำงานเพียงคนเดียว และไสว พรหมณี (2529) กล่าวว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวข้องกับทุกสาขา เพราะว่าในส่วนการศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาเพื่อชีวิตที่ไม่มีรูปแบบ เป็นการให้ราษฎรพึ่งพาตัวเอง ฉะนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนต้องคอยประสานงานให้การช่วยเหลือราษฎรให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

9. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ

9.1 วิชาสามัญ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับวิชาสามัญที่จัดให้ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- การรู้จักคุณค่าของตนเอง
- หลักการเขียนและอ่านหนังสือไทย
- วิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย
- วิธีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม
- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

- โรคติดต่อทางผิวหนัง
- จริยธรรม
- การสร้างวินัยในตนเอง
- คณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ และหาร

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- วิชาตามระดับหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- วิชาตามระดับหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ
- วิธีการติดต่อสื่อสาร
- ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- วิทยาศาสตร์น่ารู้สำหรับเด็ก
- ไขข้อปัญหาสังคม
- กฎหมายจำเป็นเบื้องต้นสำหรับเด็ก
- เพศศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงวิชาสามัญที่จัดให้ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย ข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของความเป็นคนที่พึงประสงค์ตามค่านิยมของสังคม ซึ่งเด็กต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม รวมทั้งต้องรับรู้ถึงสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมทั้งในวงกว้างและสังคมรอบข้างของเด็กเร่ร่อน เพื่อที่เด็กเร่ร่อนจะสามารถมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสุนัย เศรษฐบุญสร้าง (2530) กล่าวถึงคุณธรรมที่บุคคลผู้นั้นมีอยู่ในตัวจะช่วยให้ชีวิตของเขาเบาบางจากปัญหาและภาวะของการไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนคนอื่น ก็จะช่วยให้เขากลายเป็นที่พึ่งของบุคคลรอบข้าง ซึ่งจะคลี่คลายไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาในระดับจุลภาคของชีวิตปัจเจกบุคคล และปัญหาในระดับมหภาคของสังคมส่วนรวม (อ้างถึงในพระศุภกวี เมธงูโร, 2531) และ รพินทร์นาถ ฐาการ (2528) กล่าวถึงปรัชญาและแนวความคิดการศึกษาศาสนินิทัศน์ว่า สิ่งใดก็ตามที่ครูมอบให้กับเด็กควรมอบให้ด้วยความเคารพ และความสัมพันธออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก

9.2 วิธีการสอนวิชาสามัญ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาสามัญในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด

- จัดให้มีการออกค่าย
- ให้เด็กได้เห็นของจริง
- ไม่เร่งรัดในการเรียนการสอน
- สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนควรเข้าใจได้ง่าย
- จัดทัศนศึกษา
- ให้เด็กได้ปฏิบัติจริง
- ควรยกตัวอย่างประกอบในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก
- หลีกเลี่ยงการยกประเด็นที่ตอกย้ำความรู้สึกที่ไม่ดี
- ใช้ภาษาที่เด็กเร่ร่อนเข้าใจได้ง่าย
- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก
- สรุปลงใจความสำคัญก่อนจบการเรียนในแต่ละครั้ง
- เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม

- ให้เด็กกล่าวสรุปเนื้อหาทวนซ้ำเพื่อความเข้าใจ
- เน้นการอภิปรายกลุ่ม
- วางแผนการเรียนรู้แต่ละครั้งร่วมกับเด็ก

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการสอนวิชาสามัญ ควรมีในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรจัดให้โอกาสเด็กเร่ร่อนได้มีส่วนร่วมปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีอุปกรณ์ต่างๆ หรือตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในการศึกษาขณะนั้นๆ ให้เด็กเร่ร่อนได้เห็น และทำความเข้าใจ รวมทั้งการใช้ภาษาต่างๆ และกิจกรรมสันตนาการเพื่อกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกถึงสิ่งที่เขาได้เรียนรู้อย่างเชื่อมั่นในตัวเอง

9.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- มีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน
- การเรียนการสอนไม่จัดเป็นชั้นเรียนเหมือนในระบบโรงเรียน
- จัดให้มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้พร้อม
- มีสันตนาการในการเรียนการสอนเป็นระยะๆ
- จัดแหล่งหนังสือ ให้เด็กศึกษาค้นคว้า
- บรรยากาศการเรียนการสอนแบบที่ใจดีสอนน้อง

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการจัดการศึกษาวิชาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรคำนึงถึงความพร้อมของเด็กเร่ร่อนเป็นสำคัญในการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ และกิจกรรมสันตนาการให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กเร่ร่อนให้มากที่สุด รวมทั้งบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดึงดูดให้เด็กรักการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นิวส์ (Neill, 1959) กล่าวถึง ในการจัดสถานที่ให้กับเด็กที่มีปัญหาควรมีบรรยากาศการให้ความรักและความอบอุ่น โดยทำให้เด็กปราศจากความกลัว ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องเป็นเหมือนเพื่อน เป็นผู้อดทนและเชื่อในความสามารถของเด็ก

10. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์

10.1 พัฒนาอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับพัฒนาอารมณ์ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การพัฒนาอารมณ์ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- รู้ถึงคุณค่าของตนเอง
- การปรับตัวในกลุ่มเพื่อน
- การไว้ใจ
- ความรัก
- ลดความกลัว
- ลดความก้าวร้าว
- ลดความเครียด
- การรู้รับผิดชอบ
- ลดความเบี่ยงเบนทางเพศ

- สมาธิ
- ปรับจิตใจให้พร้อมในการกลับสู่ครอบครัว

เมื่อพิจารณาถึง พัฒนาการในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ ที่ เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรมุ่งสู่การพัฒนาอารมณที่ตัวเด็ก โดยให้เด็กเข้าใจถึงคุณค่าของตนเองและรู้จักการวางตัวในสังคม และการพัฒนาอารมณควรเป็นอันดับแรกก่อน การให้ความรู้ คือ เด็กถูกกดดันทำให้สลับซับซ้อน เพราะเด็กเร่ร่อนต้องคิดว่า จะกินอะไร พรุ่งนี้จะอยู่อย่างไร จะถูกตำรวจจับหรือเปล่า แล้วจะทำอย่างไรและทำอย่างไรไม่ให้ถูกข่มขืน เด็กจะต้องคอยระมัดระวังเรื่องเหล่านี้ และอยู่อย่างกังวล ฉะนั้นถ้าเด็กมีความมั่นคงทางอารมณก่อนก็จะทำให้เขาเรียนรู้อะไรที่ตีขึ้นได้ ยิ่งเด็กอายุ 7-12 ปี มักจะขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ แต่ถ้าเป็นเด็กเร่ร่อนเขาจะต้องตัดสินใจเอง ซึ่งเขาจะสับสนมากมองไม่เห็น ทิศทางเลย ในการปรับตัวช่วงนี้ยากพอสมควรที่จะปรับอารมณให้เด็กเข้ามาสู่ปกติ ดังนั้นการทำให้เด็กเร่ร่อน กล้าเข้ามาคุย เข้ามาถามเราได้ก็เป็นการได้พัฒนาเด็กเร่ร่อนในระดับหนึ่งแล้ว คือ ให้เด็กมั่นใจในตัวเอง ซึ่ง สอดคล้อง กับพุทธทาสภิกขุ (2535) กล่าวถึงปัญญากับสมาธิจะต้องเกี่ยวข้องกันเสมอไป แต่อาการที่ปัญญา อาศัยสมาธินั้นบางที่เรามองไม่เห็นเลย เช่น เวลาที่เจียบสังตเย็นสบายไม่มีอะไรบกวนใจ จิตเป็นสมาธิสดชื่นดี เราก็คิดอะไรที่เป็นคำตอบของปัญหา ซึ่งติดค้างอยู่ในใจได้ เป็นต้น

10.2 วิธีพัฒนาอารมณ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ วิธีพัฒนาอารมณในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- การกีฬา
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- การจัดออกค่ายพักแรม
- ศิลปวาดเขียน
- การทัศนศึกษา
- ทางกรให้การปรึกษา
- เล่นดนตรี
- ร้องเพลง
- ฟังดนตรี
- เกมการละเล่น
- ทางจิตบำบัด
- กิจกรรมทางศาสนา
- ทางจิตเวช

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- อ่านหนังสือบันเทิง
- กิจกรรมเข้าจังหวะ
- การเรียนในโรงเรียน
- เดินรำ
- ฟ้อนรำ

เมื่อพิจารณาถึง วิธีพัฒนาอารมณในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ควรเน้นการจัดสันทนาการและการ แก่ไข โดยใช้ศาสตร์ทางจิตวิทยา และมีการสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินร่วมอยู่ด้วย เพื่อที่จะให้

เด็กได้ปลดปล่อยความเครียด และพัฒนาอารมณ์ไปในทางที่ถูกต้อง อาทิเช่น กิจกรรมการกีฬา กลุ่มสัมพันธ์ ค่ายพักแรม และศิลปะวาดเขียน เป็นต้น ประกอบกับใช้กิจกรรมทางศาสนาเข้าร่วมด้วย

10.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องพัฒนาอารมณ์ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- สร้างบรรยากาศครอบครัวในบ้านสงเคราะห์
- จัดกิจกรรมในบ้านสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
- จัดทัศนศึกษาไปตามสถานที่ธรรมชาติ
- มีสถานที่เฉพาะให้เด็กพักอาศัยอยู่ในระหว่างปรับอารมณ์ก่อนที่จะส่งไปอยู่บ้านสงเคราะห์

แห่งอื่นๆ

- จัดทัศนศึกษาไปสวนสัตว์ต่างๆ
- เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น
- มีสนามกีฬาให้เด็กได้ออกกำลังกาย
- เข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น
- จัดให้เด็กได้แข่งกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์
- จัดให้เด็กได้ดูงานกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสอื่นๆ
- วัลไล่เลี้ยงกันให้อยู่บ้านสงเคราะห์หลังเดียวกัน

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- จัดให้เด็กได้ดูงานในส่วนของการรักษาพยาบาล

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าสิ่งที่แรกที่เด็กต้องการ คือ ความปลอดภัย มั่นคง มีอาหารกิน การจัดสิ่งแวดล้อมให้เขาต้องมีเจ้าหน้าที่อยู่ด้วยคอยดูแล ผู้ทำงานอย่าใช้เวลามาตัดสินหรือมากำหนดงานในหน้าที่ แต่ควรจะให้เวลากับเด็กเห็นอกเห็นใจเด็กเป็นกัลยาณมิตร ให้เด็กรู้สึกว่าเขายังมีคนหวังดี และจัดบ้านสงเคราะห์ให้น่าอยู่มีเพื่อนฝูง มีอุปกรณ์และมีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ต่อเนื่อง และควรที่จะสร้างบรรยากาศของสถาบันครอบครัวที่ดีให้เด็กเร่ร่อนรู้สึกว่าได้อยู่กับครอบครัวที่มีความสุข และจัดกิจกรรมสนทนาการทั้งในและนอกสถานที่พักอาศัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีพื้นที่ให้เด็กได้ออกกำลังกายตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้แสดงออก และจัดเด็กเร่ร่อนในวัลไล่เลี้ยงกันอยู่บ้านหลังเดียวกัน โดยมีผู้ใหญ่ดูแล เพื่อช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กเร่ร่อนให้ดีเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโพลด์จ (Powledge, 1967) ว่า การแก้ไขและพัฒนาเด็กด้อยโอกาสควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กมีคุณค่าของตนเองในทางบวก โดยจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งต้องเป็นหลักสูตรเฉพาะที่ไม่เหมือนการเรียนในโรงเรียนปกติทั่วไป

11. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การฝึกทักษะอาชีพ

11.1 ทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ ทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ร้องเพลง

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- เล่นดนตรี
- พนักงานล้างจานในภัตตาคาร
- ทำขนม

- ช่างซ่อมรถจักรยาน
- พนักงานรักษาความสะอาดภายในอาคาร
- พนักงานเติมน้ำมันในปั้มน้ำมัน

เมื่อพิจารณาถึงทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรให้ฝึกทักษะอาชีพที่ง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก และไม่ต้องมีความรับผิดชอบสูงประกอบกับเด็กในวัยนี้ยังไม่ควรเน้นให้เด็กทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง เพราะยังเป็นเด็กที่จำเป็นต้องพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุด และเด็กเหล่านี้ควรให้ได้รับความรู้ความสามารถในขั้นพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ฝึกทักษะการดำรงชีพ การเอาตัวรอดในสังคม รักตัวเอง ทำในสิ่งที่ดี และสอนให้คิดแก้ปัญหาเป็น เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้เรียนรู้การอยู่กับสังคม

11.2 วิธีการฝึกทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับวิธีการฝึกทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- สื่อประกอบการเรียนการสอนควรเข้าใจง่าย
- ให้เด็กได้เห็นของจริง
- ให้โอกาสเด็กได้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย
- ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง
- เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม
- ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน
- ให้เด็กได้รับผิดชอบงานเล็กน้อยคนละชิ้น
- หลีกเลี่ยงการโต้แย้งในเรื่องไร้สาระกับเด็ก
- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก
- วางแผนการเรียนการสอนร่วมกับเด็ก

เมื่อพิจารณาถึง วิธีการฝึกทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นแล้ว เห็นว่าควรมีสื่ออุปกรณ์ที่ง่ายแก่การเข้าใจ และอุปกรณ์ที่เตรียมพร้อมให้เด็กเร่ร่อนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ ประกอบกับการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความพร้อมของเด็กเร่ร่อน และมีกิจกรรมสันทนาการสอดแทรก รวมทั้งให้เด็กเร่ร่อนรับผิดชอบงานเล็กน้อย และให้โอกาสเด็กได้ซักถาม เพื่อให้เด็กเร่ร่อนเกิดความสนใจในการฝึกทักษะอาชีพนั้นๆ อย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในชุมชนผู้ด้อยโอกาสของสหรัฐอเมริกาของโพลด์จ์ (Powledge, 1967) ว่าหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสที่เห็นคุณค่าของตนเองต่ำ ควรเน้นให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงดีกว่าที่จะให้เรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องมีหลักสูตรสำหรับเด็กด้อยโอกาสเฉพาะถึงจะสามารถช่วยเด็กได้

11.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กเมื่อเด็กทำได้ดี
- จัดให้เด็กได้ดูงานอาชีพที่เด็กกำลังฝึกทักษะ
- มีอุปกรณ์ในการฝึกงานนั้นๆ อย่างเพียงพอ
- ให้เด็กฝึกทักษะอาชีพกับคนในอาชีพนั้นๆ โดยตรง

- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรกขณะฝึกทักษะอาชีพด้วย
- สถานที่ฝึกทักษะอาชีพควรแยกต่างหากแต่ละอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ในเรื่อง การฝึกทักษะอาชีพที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรจัดการส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้เด็กมีความพยายามในการฝึกทักษะอาชีพ โดยจัดให้ศึกษาสูงานนอกสถานที่ และลงมือปฏิบัติ รวมทั้งมีกิจกรรมสันทนาการสอดแทรก เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและสนุกสนานกับการฝึกทักษะอาชีพนั้นๆ

12. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ
- 12.1 วิชาสามัญ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับวิชาสามัญที่จัดให้ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- การรู้จักคุณค่าของตนเอง
- เพศศึกษา
- วิธีการดูแลสุขภาพร่างกาย
- วิธีดำรงชีวิตในสังคม
- การสร้างวินัยในตนเอง
- หลักการเขียน และอ่านหนังสือไทย
- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- คณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก ลบ คูณ และหาร
- โรคติดต่อทางผิวหนัง
- จริยธรรม
- ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- วิชาตามระดับหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- กฎหมายจำเป็นเบื้องต้นสำหรับเด็ก

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- ไขข่าวปัญหาสังคม
- วิธีการติดต่อสื่อสาร
- กิจกรรมเข้าจังหวะ
- วิทยาศาสตร์น่ารู้สำหรับเด็ก
- วิชาตามระดับหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาถึงวิชาสามัญที่จัดให้ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ควรเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรู้จักปฏิบัติตนให้มีคุณค่า และดูแลตนเองรวมทั้งให้โอกาสเด็กเร่ร่อนได้รับการศึกษาทั้งนอกระบบ และในระบบโรงเรียน โดยให้เด็กเร่ร่อนได้รับการเรียนการสอนในเรื่องที่เด็กเร่ร่อนต้องประสบอยู่เสมอๆ เพื่อที่เด็กเร่ร่อนจะสามารถเข้าใจตนเองและสังคมรอบข้างและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ซึ่งสอดคล้องกับคานฟิลด์และเวลล์ (Canfield and wells, 1976) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนานั้นต้องพยายามเปลี่ยนเด็กจากสภาพที่ไม่พึงปรารถนา โดยการทำให้เด็กมีความเข้าใจตนเอง (Self-Concept) ซึ่งมีความจำเป็นต่อผู้รู้และมีความชำนาญเฉพาะในการดำเนินการ และสุนัข เศรษฐ์บุญสร้าง (2530) กล่าวถึงมหาลัยชีวิตว่า การศึกษาจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับแบบวิถีในการดำเนินชีวิต ไม่แปลกแยกจาก

แบบวิถีดำเนินชีวิต ไม่ใช่กิจกรรมการศึกษาเป็นอย่างหนึ่ง แต่การใช้ชีวิตในโลกของความจริงมีลักษณะเป็นอีกแบบหนึ่ง (อ้างถึงใน พระคัมภีร์ เมธงกุโร, 2531)

12.2 วิธีการสอนวิชาสามัญ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาสามัญในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง
- ให้เด็กได้เห็นของจริง
- ควรยกตัวอย่างประกอบในสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก
- หลีกเลี่ยงการยกประเด็นที่ตอกย้ำความรู้สึกที่ไม่ดี
- ใช้ภาษาที่เด็กเร่ร่อนเข้าใจได้ง่าย
- ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน
- เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม
- จัดให้มีการออกค่าย
- ให้เด็กกล่าวสรุปเนื้อหาทวนซ้ำเพื่อความเข้าใจ
- สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนควรเข้าใจได้ง่าย
- จัดทัศนศึกษา
- สรุปใจความสำคัญก่อนจบการเรียนในแต่ละครั้ง
- วางแผนการเรียนแต่ละครั้งร่วมกับเด็ก
- เน้นการอภิปรายกลุ่ม
- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการสอนวิชาสามัญควรมีในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรส่งเสริมให้โอกาสเด็กเร่ร่อนได้ลองทำกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นๆ ด้วยตนเอง ประกอบกับมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้เด็กมีความกล้าและมั่นใจในตนเองมากขึ้นในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับพุทธทาสภิกขุ (2535) กล่าวถึงระบบการศึกษาที่แก้ปัญหาได้จริง คือ ฝึกให้เกิดนิสัยรักการทำงานโดยให้นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนครึ่งวัน แล้วให้เรียนจากการทำงานจริงครึ่งวัน เพราะการทำงานทำให้ทุกคนรอดตัวได้ และอุ้นดา นพคุณ (2528) กล่าวถึงการ “คิดเป็น” เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาเนื่องจากการคิดมีจุดเริ่มต้นที่ตัวปัญหาแล้วพิจารณาย้อนไตร่ตรองถึงข้อมูล 3 ประเภท คือ ข้อมูลด้านตนเอง ชุมชนสังคมสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการต่อจากนั้นก็ลงมือกระทำการ ถ้าหากการกระทำทำให้ปัญหาและความไม่พอใจของบุคคลหายไป กระบวนการคิดจะยุติลง แต่ถ้าหากบุคคลยังรู้สึกไม่พอใจปัญหายังคงอยู่บุคคลก็จะเริ่มกระบวนการใหม่อีกครั้ง

12.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่องการศึกษาวิชาสามัญ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- มีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอน
- จัดให้มีอุปกรณ์ในการเรียนการสอนให้พร้อม
- จัดแหล่งหนังสือให้เด็กศึกษาค้นคว้า
- มีสันทนาการสอดแทรกในการเรียนการสอนเป็นระยะๆ

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- บรรยากาศการเรียนการสอนแบบพี่ใจดีสอนน้อง
- การเรียนการสอนไม่จัดเป็นชั้นเรียนเหมือนในระบบโรงเรียน

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการศึกษาวิชาสามัญ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การศึกษาวิชาสามัญ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ควรคำนึงถึงความพร้อมของเด็ก โดยยึดหยุ่นในการเรียนการสอน จัดอุปกรณ์และมีแหล่งค้นคว้าศึกษาหาความรู้ และปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการที่เป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งจัดกิจกรรม สันทนาการสอดแทรก เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เด็กกระตือรือร้นในการเรียน

13. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์

13.1 พัฒนาการอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกี่ยวกับ พัฒนาการอารมณ์ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ ว่าเป็นความเห็น ด้วยมากที่สุด คือ

- รู้จักคุณค่าของตนเอง
- ความรัก
- การรับรู้รับผิดชอบ
- การปรับตัวในกลุ่มเพื่อน
- การไว้วางใจ
- ลดความก้าวร้าว
- ลดความกลัว
- ลดความเครียด
- ลดความเบี่ยงเบนทางเพศ
- ปรับจิตใจให้พร้อมในการกลับสู่ครอบครัว

เมื่อพิจารณาถึง พัฒนาการอารมณ์ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การพัฒนาอารมณ์ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า การรู้จักคุณค่าของความเป็นคน เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาอารมณ์ และความรับผิดชอบ รวมทั้งการสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และการที่เด็กมีชีวิตการเร่ร่อนนานจะปรับตัวให้เข้ามาสู่อารมณ์ปกติจะยากมาก เพราะผู้ทำงานจะ ตีปัญหาเขาไม่แตก ดังนั้นควรใช้เวลาเด็กได้พิจารณาในตนเอง ซึ่งในการพัฒนาอารมณ์เด็ก เป็นความสำคัญใน ระดับแรก โดยให้เขาเข้าใจว่า ได้รับการไว้วางใจ ปลอดภัย มีข้าวกิน และให้รับผิดชอบงานที่เขาชอบเล็กน้อย เช่น การเลี้ยงไก่ ถ้าพิจารณาเพื่อการค้าจะไม่คุ้ม แต่เพื่อพัฒนาเด็กนั้นคุ้มค่า เพราะจะทำให้เขามีวินัย มีความภาคภูมิใจตอนเมื่อมีผลงานขายใช้ได้ เพราะกิจกรรมมีให้เด็กเล็กน้อยตามที่เขาชอบจะมีส่วนในการช่วยพัฒนา อารมณ์ของเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เรียร์ดอนและโทซี (Reardon and Tosi, 1977) กล่าวว่า การส่งเสริมเรื่อง การเห็นคุณค่าของตนเองเป็นหลักการหนึ่งที่จะทำให้เด็กสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กได้ โดยใช้ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

13.2 วิธีพัฒนาอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับวิธี พัฒนาการอารมณ์ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ ว่าเป็นความเห็น ด้วยมากที่สุด คือ

- การกีฬา
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- ทางการให้การปรึกษา

- เล่นดนตรี
- ร้องเพลง
- ฟังดนตรี
- เกมการละเล่น
- การออกค่ายพักแรม
- ทางจิตบำบัด
- ทางจิตเวช
- กิจกรรมทางศาสนา
- ศิลปวาดเขียน
- การทัศนศึกษา

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- กิจกรรมเข้าจังหวะ
- อ่านหนังสือบันเทิง
- เดินรำ
- การเรียนในโรงเรียน
- ฟ้อนรำ

เมื่อพิจารณาถึงวิธีพัฒนาอารมณ์ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการพัฒนาอารมณ์ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่าการให้ความสำคัญของกิจกรรมสันตนาการโดยส่งเสริมเด็กให้กล้าแสดงออก อาทิ กิจกรรมทางการกีฬา งานฝีมือ และเกมการละเล่น เป็นต้น รวมทั้งการใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการพัฒนาอารมณ์เด็ก และโดยอาศัยธรรมชาติทั้งตัวเด็กเอง และสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะนำไปสู่ภาวะสมดุลของอารมณ์ตามวุฒิภาวะ ซึ่งสอดคล้องกับ ไชมอนและคณะ (Simon et al., 1972) กล่าวว่า วิธีของกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ระบบการกระจายในคุณค่าของตนเอง โดยให้เด็กพิจารณาตนเองในผลกระทำของตน แล้วให้เด็กได้อธิบายถึงสิ่งที่อยู่ในใจที่เขาถือเป็นหลักสำคัญในชีวิต ซึ่งเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มกิจกรรมและเกียรติวรรณ อมาตยกุล (2526) กล่าวถึงการศึกษาอนุกรมแบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า ควรมีการหัดทำความรู้จักกับจิตใจของตัวเองเพื่อให้สามารถควบคุมจิตใจของตัวเองได้ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส สดใสและเบิกบานอยู่เสมอ ซึ่งเมื่อรู้จักจิตใจของตนเองดีแล้วก็จะทำให้เข้าใจจิตใจของผู้อื่นดีขึ้นและมีการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น

13.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การพัฒนาอารมณ์ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดคือ

- สร้างบรรยากาศครอบครัวในบ้านสงเคราะห์
- มีสนามกีฬาให้เด็กได้ออกกำลังกาย
- จัดกิจกรรม ในบ้านสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
- จัดให้เด็กได้แข่งกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์
- จัดทัศนศึกษาไปตามสถานที่ธรรมชาติ
- เข้าร่วมงานประเพณีต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น
- จัดให้เด็กได้ดูงานกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสอื่นๆ
- จัดทัศนศึกษาไปสวนสัตว์ต่างๆ
- เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาในชุมชนท้องถิ่น

- มีสถานที่เฉพาะให้เด็กพักอาศัยอยู่ในระหว่างปรับอารมณ์ก่อนที่จะส่งไปอยู่บ้านสงเคราะห์
อื่นๆ

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- จัดให้เด็กได้ดูงานในส่วนของการรักษาพยาบาล

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการพัฒนาอารมณ์ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี
ในเรื่อง การพัฒนาอารมณ์ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่า ควรเน้นการ
จัดลักษณะความเป็นอยู่ให้ใกล้เคียงกับสถาบันครอบครัวที่มีความสุขและมีกิจกรรมในด้านมนุษยสัมพันธ์อาทิเช่น
ภายในบ้านระหว่างสมาชิกด้วยกัน และนอกบ้านกับชุมชน เป็นต้น โดยจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะ
สามารถลดความต้องการที่อยากจะไปใช้ชีวิตที่อิสระเร่ร่อนไร้จุดหมาย แล้วหันมาพัฒนาตนเอง ซึ่งจะสามารถ
พึ่งตนเองได้ ในการนี้เด็กต้องอาศัยธรรมชาติ และผู้ทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งลักษณะสภาพบ้าน
สงเคราะห์ต้องน่าอยู่ มีผู้ใหญ่ที่เข้าใจเป็นเพื่อน เป็นเหมือนพ่อแม่ และผู้ปกครอง และมีเพื่อนร่วมทำกิจกรรม
ที่บ้านจัดด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับการกล่าวของพุทธทาสภิกขุ (2535) ว่า วัดลู่ที่เอามารวมกัน นั่นคือ สื่อเชื่อม-
โยงเข้าหากัน ทำให้สมาชิกทุกคนมีที่พึ่งไม่ต้อว่าเหวเหมือนต่างคนต่างอยู่

14. การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ

14.1 ทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
เกี่ยวกับทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็น
ด้วยมากที่สุด คือ

- ร้องเพลง
- เล่นดนตรี
- ทำขนม
- ช่างซ่อมรถจักรยาน
- ช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซด์
- ช่างเชื่อมโลหะ

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- ช่างซ่อมวิทยุ
- ช่างซ่อมโทรทัศน์
- ช่างเสริมสวย
- ช่างซ่อมแอร์
- เสรีพิอาอาหารในภัตตาคาร
- พนักงานรับโทรศัพท์
- พนักงานเติมน้ำมันในปั้มน้ำมัน
- ช่างประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง
- พนักงานล้างจานในภัตตาคาร
- พนักงานรักษาความสะอาดภายในอาคาร
- ช่างประดิษฐ์ดอกไม้สด

เมื่อพิจารณาถึงทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพ
ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้วเห็นว่า ควรมุ่งเน้นให้เด็กได้ฝึกทักษะที่เข
สนใจ และมีความสอดคล้องกับเด็ก ซึ่งในการฝึกทักษะอาชีพนั้นจะต้องมีให้เด็กฝึกที่หลากหลาย อาทิ ดนตรี

ซับซ้อน การฝีมือหัตถกรรม และช่างซ่อมอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น ที่ไม่ต้องมีความรับผิดชอบสูงและเป็นงานที่ทำเสร็จเป็นชิ้นๆ โดยไม่ใช้เวลาการฝึกทักษะอาชีพที่ยาวนาน และต่อเนื่องเพื่อที่เด็กจะสามารถเข้าใจลักษณะต่างๆ ไปของงานนั้นๆ และเลือกศึกษาอย่างเข้าใจ ยึดเป็นอาชีพต่อไป

14.2 วิธีการฝึกทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับวิธีการฝึกทักษะอาชีพ ในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง
- ให้เด็กได้เห็นของจริง
- ให้โอกาสเด็กได้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย
- สื่อประกอบการเรียนการสอนควรเข้าใจได้ง่าย
- ให้เด็กรับผิดชอบงานเล็กน้อยคนละชิ้น
- เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อม
- ไม่เร่งรีบในการเรียนการสอน
- วางแผนการเรียนการสอนร่วมกับเด็ก
- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรก
- หลีกเลี่ยงการโต้แย้งในเรื่องไร้สาระกับเด็ก

เมื่อพิจารณาถึงวิธีฝึกทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรเน้นให้เด็กได้ลงสู่ภาคปฏิบัติโดยตรง มีอุปกรณ์การฝึกอย่างเพียงพอและให้เด็กรับผิดชอบงานทำให้เสร็จเล็กน้อย เพื่อจะได้ประสบการณ์และรู้จักลักษณะของงานที่กำลังเรียนรู้อยู่ ดังนั้นผู้สอนควรใช้เวลาเด็กได้ปรับตัวในการฝึกทักษะต่างๆ และใช้ภาษาที่ง่ายแก่ความเข้าใจ และส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก และมีกิจกรรมสันทนาการสอดแทรกกระตุ้นไม่让孩子ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ตลอดจนให้โอกาสซักถามข้อสงสัยให้เด็ก

14.3 สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกทักษะอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน อายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การฝึกทักษะอาชีพ ว่าเป็นความเห็นด้วย มากที่สุด คือ

- ส่งเสริมให้กำลังใจเด็กเมื่อเด็กทำได้ดี
- มีอุปกรณ์ในการฝึกงานนั้นๆ อย่างเพียงพอ
- ให้เด็กฝึกทักษะอาชีพกับคนในอาชีพนั้นๆ โดยตรง
- จัดให้เด็กได้ดูงานอาชีพที่เด็กกำลังฝึกทักษะ
- มีกิจกรรมบันเทิงสอดแทรกขณะฝึกทักษะอาชีพด้วย

และมีความเห็นด้วยมาก คือ

- สถานที่ฝึกทักษะอาชีพควรแยกต่างหากแต่ละอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีการฝึกอาชีพในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ในเรื่อง การฝึกทักษะอาชีพ ที่เป็นรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทยข้างต้นนี้แล้ว เห็นว่าควรส่งเสริมสนับสนุนให้ขวัญและกำลังใจแก่เด็ก และจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการฝึกทักษะอาชีพอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีกิจกรรมการดูงานอาชีพที่กำลังเรียน และจัดสันทนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กได้สำรวจความสนใจในอาชีพของตนเองและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการฝึกฝนทักษะอาชีพนั้นๆ อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย : การศึกษาแบบเดลฟาย ผู้วิจัยใคร่ทำการเสนอแนะบางประการเพื่อเป็นแนวคิดสำหรับจัดรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเร่ร่อน ควรให้ความสำคัญในตัวเด็กเร่ร่อนเป็นสำคัญในการที่จะจัดบริการให้การช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเด็กเร่ร่อนนั้น ผู้ทำงานต้องมีทักษะและขบวนการในการสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะเข้าใจถึงปัญหาของเด็กได้มากที่สุด

1.2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรตระหนักถึงความสำคัญของเจ้าหน้าที่และบุคลากรในการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนทุกระดับ ให้ได้มีการพัฒนาศักยภาพที่จะส่งผลกระทบต่อการทำบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการดำเนินการให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องจะมีความสัมพันธ์ในกระบวนการช่วยเหลือตลอดเวลาและเป็นระยะๆ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของงานแต่ละบุคคล ประกอบกับบุคลากรควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนขวัญและกำลังใจด้วย

1.3 หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันในการพัฒนาเด็กเร่ร่อนกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการมีหลักการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

1.4 การรณรงค์ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรเสนอปัญหาผ่านสื่อมวลชนและเอกสารต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชากรตระหนักถึงปัญหาและหาทางป้องกันหรือแก้ไข

1.5 การประสานงาน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสำคัญในการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอย่างเต็มที่ ซึ่งการประสานงานแต่ละฝ่ายผู้ทำงานจะต้องมีความรู้และเข้าใจข้อมูลต่างๆ ในแต่ละฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะครอบครัวเด็กเร่ร่อน และควรมีการประสานงานการทำงานร่วมกันตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับหน่วยงานเพื่อการทำงานจะไม่เป็นวัฏวน

1.6 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 7-12 ปี ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการช่วยเหลือทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้ตระหนักถึงความพร้อมทางด้านอารมณ์เป็นสำคัญในประการแรกของการช่วยเหลือ และการช่วยเหลืออันดับรองลงมา คือ ให้น้ำหนักในเรื่องของการเตรียมความพร้อม โดยมีเป้าหมายในการให้การศึกษาอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นซึ่งเป็นพื้นฐานขั้นต่ำเป็นหลัก ส่วนในเรื่องการฝึกทักษะอาชีพนั้นก็เป็นการเตรียมความพร้อมพื้นฐานซึ่งสามารถให้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน แต่ต้องพิจารณาความเหมาะสมของเด็กเป็นสำคัญทั้งนี้ควรมีกิจกรรมสันทนาการสอดแทรกประกอบกับควรจัดสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของการดำเนินงาน

1.7 การช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอายุ 13-18 ปี ควรเน้นการพัฒนาอารมณ์ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะอาชีพ และส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อให้เด็กได้มีความรู้ในทักษะอาชีพนั้น ๆ ที่เด็กสนใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง ดังนั้นผู้ทำงานควรให้โอกาสเด็กในการฝึกฝน และรวบรวมข้อความรู้ต่างๆ ในทักษะอาชีพนำเสนอข้อมูลให้เด็กได้พิจารณาและการดำเนินการต่าง ๆ ควรมีสันทนาการสอดแทรกกระตุ้นให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นประกอบกับผู้ทำงานต้องเป็นผู้คอยให้การปรึกษาและดูแลอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กสามารถดึงศักยภาพในตัวเองออกมาพัฒนาและกลมกลืนอย่างเป็นธรรมชาติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ที่ควรปฏิบัติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับรูปแบบของการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย ซึ่งจากผลของการวิจัยได้ข้อคิดและข้อเสนอมากมาย จำนวน 352 ข้อความที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาต่อไป และการศึกษาในขั้นต่อมาจากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะพิจารณาในแต่ละด้านของการวิจัยอย่างละเอียดทั้งเนื้อหาและวิธีการจนกระทั่งจะออกมาเป็นรูปแบบที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.2 ควรจะนำการศึกษาแบบเดลฟาย ทำการศึกษาในประเด็นของข้อความต่างๆ ของการวิจัยครั้งนี้อีกเพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็นในแต่ละประเด็นของข้อความอย่างละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น รวมทั้งน่าจะนำการศึกษาแบบเดลฟายไปใช้ศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสหรือด้อยโอกาสอื่นๆ เพื่อที่จะได้แนวทางและหลักการของการทำงานร่วมกัน

2.3 ผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเด็กเร่ร่อนต้องเป็นบุคคลที่เคยศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนหรือปัญหาของสังคมในกลุ่มคนด้อยโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะที่ขาดไม่ได้เลย คือ เรื่องเด็กเร่ร่อน มิฉะนั้นจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการศึกษาและเป็นผลเสียต่อเด็กกลุ่มนี้

2.4 ผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยในประเด็นเด็กด้อยโอกาส โดยเฉพาะเด็กเร่ร่อน ซึ่งในแง่ของการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ว่าจะเป็นทั้งผู้ทำงานและตัวเด็ก ผู้ทำการศึกษาวิจัยควรจะต้องศึกษาถึงการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบจุลทัศน์ (Microcounseling) ก่อน เพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลอย่างมีหลักการและได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

2.5 ในกรณีที่ผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัยโดยใช้การศึกษาแบบเดลฟาย ขอให้ทำการศึกษาควนการของเทคนิคเดลฟายอย่างดีเสียก่อน เพื่อจะได้ไม่หลงทางในการดำเนินการ

2.6 หากใช้การศึกษาแบบเดลฟายขอให้ตระหนักถึงการติดตามการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องมิฉะนั้นจะใช้เวลานานเกินไป จึงจะแล้วเสร็จ

2.7 ควรจะนำเหตุผลของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงกำกับข้อความ (ภาคผนวก ซ.) ทำการศึกษาถึงรายละเอียดในแต่ละประเด็นๆ เพื่อที่จะสามารถเกิดความกระจำในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.8 ควรจะนำความไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละตารางของบทที่ 4 ทำการศึกษาถึงรายละเอียดว่า ทำไมข้อความเหล่านี้จึงไม่สอดคล้อง อาทิ ควรพิจารณาความพร้อมของเด็กเร่ร่อนก่อนที่จะให้การช่วยเหลือ (จากตารางที่ 4) เป็นต้น